JÁN MAZÁK
FŐTANÁCSNOK INDÍTVÁNYA

Az ismertetés napja: 2009. szeptember 15. [1]

I – Bevezetés

1. A jelen előzetes döntéshozatal iránti kérelmet a Nejvyšší správní soud (legfelsőbb közigazgatási bíróság, Cseh Köztársaság) terjesztette elő a Milan Kyrian (a továbbiakban: felperes) és a Celní úřad Tábor (tábori vámhivatal, Cseh Köztársaság, a továbbiakban: alperes) között, a jövedékiadó-hátraléknak a Hauptzollamt Weiden (weideni fővámhivatal, Németország) által a felperessel szemben kibocsátott és a Ministerstvo financí – Generální ředitelství cel (cseh pénzügyminisztérium vámügyi főigazgatósága) által kézbesített adómegállapítási határozat alapján történő, alperes általi behajtására vonatkozóan folyamatban lévő eljárásban.

2. A kérdést előterjesztő bíróság arra vár választ, hogy az egyes lefölözésekből, vámokból, adókból és egyéb intézkedésekből eredő követelések behajtására irányuló kölcsönös segítségnyújtásról szóló, 1976. március 15-i módosított 76/308/EGK tanácsi irányelv [2] 12. cikkének (3) bekezdése alapján rendelkezik-e e bíróság hatáskörrel a szóban forgó adómegállapítási határozat végrehajthatóságának, valamint annak felülvizsgálatára, hogy e határozatot szabályszerűen kézbesítették-e a felperes részére. A kérdést előterjesztő bíróság arra is választ vár, hogy a közösségi jog általános jogelvei, különösen a tisztességes eljáráshoz való jog, a gondos ügyintézés és a jogállamiság elvének tükrében, ha az adómegállapítási határozatot olyan nyelven kézbesítik a felperesnek, amelyet nem ért, és amely ráadásul nem hivatalos nyelve a Cseh Köztársaságnak, ez olyan hibát jelent-e, amelyre tekintettel a kérdéses követelés behajtása megtagadható.

II – A közösségi szabályozás

3. A 76/308 irányelv 6. cikke a következőképpen rendelkezik:

„(1) A megkereső hatóság kérésére a megkeresett hatóság a székhelye szerinti tagállamban felmerülő hasonló követelések behaj-

1 – Eredeti nyelv: angol.

2 – HL 1976. L 73., 18. o.; magyar nyelvű különkiadás 2. fejezet, 1. kötet, 44. o., helyesbítés: magyar nyelvű különkiadás 2. fejezet, 16. kötet, 114. o.

tására vonatkozó törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezéseknek megfelelően behajtja azokat a követeléseket, amelyek a végrehajtásukat engedélyező okmány [helyesen: végrehajtható okirat] tárgyát képezik.

(2) Ebből a célból minden olyan követelés, amelyre vonatkozóan behajtási kérelmet adtak be, annak a tagállamnak a követeléseként kezelendő, amelyben a megkeresett hatóság székhelye található, kivéve azokat az eseteket, amelyekre a 12. cikk vonatkozik."

4. A 76/308 irányelv 12. cikke a következőképpen rendelkezik:

„(1) Amennyiben a behajtási eljárás folyamán a követelést és/vagy a megkereső hatóság székhelye szerinti tagállamban kiállított, a követelés végrehajtását engedélyező okmányt [helyesen: a követelésre vonatkozó végrehajtható okiratot] valamely érdekelt fél megtámadja, az előbbi az ügyet a megkereső hatóság székhelye szerinti tagállam illetékes szerve elé viszi, az ott hatályos jog szerint. Erről a keresetről a megkereső hatóság értesíti a megkeresett hatóságot. […]

(2) Amint a megkeresett hatóság kézhez kapja az (1) bekezdésben említett értesítést a megkereső hatóságtól vagy az érdekelt féltől, felfüggeszti a behajtási eljárást az ügyben illetékes szerv döntéséig, hacsak a megkereső hatóság másként nem kéri a második albekezdésnek megfelelően. […]

A (2) bekezdés első albekezdésének sérelme nélkül a megkereső hatóság a székhelyéül szolgáló tagállam hatályban lévő törvényi, rendeleti és közigazgatási gyakorlatának [helyesen: törvényeinek, rendeleteinek és közigazgatási gyakorlatának] megfelelően felszólíthatja [helyesen: kérheti] a megkeresett hatóságot a megtámadott követelés behajtására, amennyiben a megkeresett hatóság székhelyéül szolgáló tagállam erre vonatkozó törvényei, rendeletei és közigazgatási gyakorlata ezt megengedi [helyesen: megengedik]. A megkereső hatóság felelős a behajtott összegek visszatérítéséért, valamint a megkeresett hatóság székhelyéül szolgáló tagállam hatályban lévő jogszabályai szerinti esetleges kártérítésért is, amennyiben a per kimenete később kedvezően alakul az adós számára.

(3) Amennyiben a megkeresett hatóság székhelye szerinti tagállamban hozott végrehajtási intézkedéseket támadják meg, a keresetet a megkeresett hatóság székhelye szerinti tagállam illetékes szervéhez kell benyújtani, annak törvényei és rendelkezései szerint."

III – Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés

5. 1999. július 2-án a Hauptzollamt Weiden kibocsátotta a „Milan Kyrian, Studnicni 836, 39811 Protivin/Cseh Köztársaság” részére címzett „Steuerbescheid” határozatot (a továbbiakban: adómegállapítási határozat), amellyel a nevezett személyt 218 520 DEM összegű alkohol-jövedékiadó megfizetésére kötelezte. Az adómegállapítási határozatot a cseh pénzügyminisztérium vámügyi főigazgatósága útján 1999. augusztus 6-án kézbesítették.

6. 2004. szeptember 28-án a Hauptzollamt Regensburg (regensburgi fővámhivatal, Németország) a 76/308 irányelv 6. cikke alapján arra kérte a cseh pénzügyminisztérium vámügyi főigazgatóságát (a továbbiakban: megkeresett hatóság), hogy hajtsa be az adómegállapítási határozat alapján fennálló jövedékiadó-hátralékot. A behajtás iránti kérelemben a felperest utóneve, családi neve, címe és születési ideje alapján azonosították be adósként, jövedékiadó-hátralékát pedig a büntetéssel együtt 3 258 625,30 CZK összegben határozták meg.

7. 2004. december 6-i értesítésével a megkeresett hatóság a hátralék behajtásával az alperest bízta meg. 2004. december 10-én (a jövedéki adóval kapcsolatban) és 2004. december 30-án (a büntetéssel kapcsolatban) az alperes fizetési meghagyást bocsátott ki az adóhátralék meghosszabbított határidőn belüli megfizetésére vonatkozóan. A felperes e meghagyásokkal szemben fellebbezéssel élt, amely fellebbezéseket a Celní ředitelství České Budějovice (české budějovicei vámigazgatóság, Cseh Köztársaság) a 2005. március 4-i, illetve 2005. április 6-i határozatával elutasított.

8. 2006. március 6-án az alperes végrehajtást elrendelő határozatot bocsátott ki, amellyel elrendelte a jövedékiadó-hátraléknak a felperes munkabéréből való levonás útján történő végrehajtását. A felperes panaszt nyújtott be a végrehajtást elrendelő határozat ellen, amelyet az alperes 2006. október 31-i határozatában (a továbbiakban: megtámadott határozat) elutasított.

9. A felperes a megtámadott határozatot közigazgatási perben vitatta, amelyben különösen azt sérelmezte, hogy a címzett személynek az adómegállapítási határozatban (az utónév, a családi név és a cím alapján) történt azonosítása nem elégséges, mivel ezen adatok három személy – a felperes, a felperes édesapja és a felperes fia – esetében is megegyeznek. Emiatt az adómegállapítási határozat nem végrehajtható, és az alperes az adómegállapítási határozatban szereplő leírásnak megfelelő több személy közül nem jogosult konkrétan a felperest kiválasztani, és a végrehajtást konkrétan ellene lefolytatni. Hasonló okokból az adómegállapítási határozat nem tekinthető a felperes részére szabályszerűen kézbesítettnek sem, mivel a megkeresett hatósághoz benyújtott tértivevényből

csak az tűnik ki, hogy az adómegállapítási határozatot „Milan Kyrian, Studniční 836, 39811 Protivín” címzett részére kézbesítették, ami a felperes szerint nem jelentheti annak bizonyítékát, hogy az adómegállapítási határozatot szabályszerűen, konkrétan a felperes kezéhez kézbesítették. A felperes sérelmezte továbbá, hogy a német vámhatóságoktól kapott, német nyelvű okiratokat nem érti, és nem tudta megtenni a megfelelő jogi lépéseket jogainak érvényesítése érdekében. A felperes úgy véli, nem köteles a német vámhatóság okiratainak fordítását saját költségen elvégeztetni.

10. A české budějovicei megyei bíróság 2007. március 14-én kelt, 10 Ca 239/2006 - 40. sz. határozatával (a továbbiakban: megtámadott ítélet) elutasította a keresetet. A felperes a megtámadott ítélet ellen fellebbezést nyújtott be a kérdést előterjesztő bírósághoz. E fellebbezésben a felperes azzal érvelt, hogy az adómegállapítási határozat nem végrehajtható, mert nem tartalmazza az adós kellően pontos azonosítását, amely meggátolná az adós más személyekkel történő összekeverését. Az alperesnek nincs hatásköre arra, hogy orvosolja az adómegállapítási határozat e hibáját azáltal, hogy saját maga ítéli meg, melyik az a személy, akire az adómegállapítási határozat a kötelezettséget rója. A felperes szerint ezt a hibát még az a tény sem orvosolhatja, hogy őt a (születési idejét elsőként feltüntető) behajtás iránti kérelem az adómegállapítási határozatot átvevő személyként azonosítja. A felperes továbbá azt állítja, hogy az adómegállapítási határozatot nem olyan szabályszerű módon kézbesítették a részére, amely lehetővé tette volna számára, hogy jogai érvényesítése érdekében lépéseket tegyen, mivel a bírósági aktában elhelyezett tértivevényen utóneve, családi neve és lakcíme alapján jelölték meg címzettként, ez pedig nem elegendő annak bizonyítására, hogy az adómegállapítási határozatot magának a felperesnek, és nem az ezen adatoknak megfelelő valamely más személynek kézbesítették. A felperes tagadja, hogy a tértivevényen szereplő aláírás az ő aláírása lenne. Ehhez hozzáteszi, hogy a mai napig nem volt lehetősége arra, hogy az adómegállapítási határozatot cseh nyelven megismerje. Az alperes úgy véli, hogy az adómegállapítási határozatot sem ő, sem a cseh közigazgatási bíróságok nem vizsgálhatják felül a kibocsátására és tartalmára vonatkozó feltételek tekintetében. A felperes adósként történő pontos azonosítása egyértelműen következik a megkereső hatóság által kibocsátott behajtás iránti kérelemből. Ha a születési idő a behajtás iránti kérelemben nem szerepelt volna, az alperes a megkereső hatóságtól kérte volna e további adat szolgáltatását. Az alperes álláspontja szerint az adómegállapítási határozatot a felperes részére kézbesítették, ami a felperes azon saját állításából következik, amely szerint kapott ugyan okiratokat a német vámhatóságtól, azok azonban nem azonosították megfelelően a címzettet, továbbá csak német nyelven, cseh fordítás nélkül kerültek kibocsátásra, és számára nem voltak érthetőek.

11. A kérdést előterjesztő bíróság rámutat arra, hogy a cseh felsőbíróságok állandó ítélkezési gyakorlata szerint úgy kell értelmezni a cseh polgári perrendtartás 261a. cikkének (1) bekezdését, hogy az adós

azonosítása vonatkozásában az adós személy „pontos egyéniesítése" szükséges. Az adós azonosításának pontosnak és összetéveszthetetlennek kell lennie, vagy legalábbis a végrehajtható okiratból kétséget kizáróan megállapíthatónak kell lennie, hogy ki a kötelezett. A kérdést előterjesztő bíróság úgy véli, hogy a tisztességes eljáráshoz való jogból, valamint az annak részét képező, védelemhez való jogból levezethető, hogy a jelen ügyben a cseh bíróságoknak figyelembe kellene venniük a felperes panaszát azzal kapcsolatban, hogy a címzett (az adós) magában az adómegállapítási határozatban elégtelen módon került azonosításra. Ha elfogadnánk az alperes álláspontját – amely szerint a cseh hatóságokat teljes mértékben köti az adósnak a behajtás iránti kérelemben történt azonosítása –, a felperes teljes mértékben meg lenne fosztva a jogérvényesítés lehetőségétől. Ha a cseh közigazgatási bíróságok nem lennének jogosultak az adómegállapítási határozat végrehajthatóságának kérdését vizsgálni, ez az igazságszolgáltatás megtagadását eredményezné. Ami az adómegállapítási határozat német nyelven történő kézbesítését illeti, a kérdést előterjesztő bíróság úgy ítéli meg, hogy a kézbesített okiratok címzettjei érdekeinek védelme érdekében a tisztességes eljáráshoz való jogból és a védelemhez való jogból levezethető az az alapelv, miszerint a kézbesítésnek a kézbesítés helye szerinti állam hivatalos nyelvén vagy a címzett által értett más nyelven kell megtörténnie.

12. A fenti megfontolások alapján a Nejvyšší správní soud 2008. május 5-i határozatában az eljárás felfüggesztéséről határozott, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjesztette a Bíróság elé:

„(1) Úgy kell-e értelmezni az egyes lefölözésekből, vámokból, adókból és egyéb intézkedésekből eredő követelések behajtására irányuló kölcsönös segítségnyújtásról szóló, 1976. március 15-i 76/308/EGK tanácsi irányelv 12. cikkének (3) bekezdését, hogy ha egy követelés végrehajtásával kapcsolatos intézkedéseket a megkeresett hatóság székhelye szerinti tagállam bírósága előtt támadnak meg, e bíróság az adott tagállam törvényeinek és rendeleteinek megfelelően jogosult felülvizsgálni, hogy a […] végrehajtható okirat végrehajtható-e, és azt szabályszerűen kézbesítették-e az adós részére?

(2) Következik-e a közösségi jog általános jogelveiből, különösen a tisztességes eljáráshoz való jog, a gondos ügyintézés és a jogállamiság elveiből, hogy ha a […] végrehajtható okiratot olyan nyelven kézbesítik az adósnak, amelyet az nem ért, továbbá amely nem hivatalos nyelve az adós részére történő kézbesítés államának, ez olyan hibát jelent, amelyre tekintettel az e […] végrehajtható okirat alapján lefolytatandó végrehajtás megtagadható?"

IV – A Bíróság előtti eljárás

13. Írásbeli észrevételt a Cseh Köztársaság, a Németországi Szövetségi Köztársaság, a Portugál Köztársaság, a Görög Köztársaság, a Lengyel Köztársaság és a Bizottság nyújtott be. Tárgyalásra 2009. május 13-án került sor.

V – Az első kérdés

A – *A Bírósághoz benyújtott észrevételek*

14. A Cseh Köztársaság úgy véli, hogy a megkeresett hatóság székhelye szerinti tagállam bírósága nem jogosult felülvizsgálni, hogy a végrehajtható okirat végrehajtható-e, és azt szabályszerűen kézbesítették-e az adós részére. E körülményeket csak a megkereső hatóság székhelye szerinti tagállam illetékes szerve jogosult vizsgálni. A Németországi Szövetségi Köztársaság úgy ítéli meg, hogy a 76/308 irányelv 12. cikkének (3) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy ha egy követelés végrehajtásával kapcsolatos intézkedéseket a megkeresett hatóság székhelye szerinti tagállam bírósága előtt támadnak meg, e bíróság nem jogosult az adott tagállam törvényeinek és rendeleteinek megfelelően felülvizsgálni, hogy a végrehajtható okirat végrehajtható-e, és azt szabályszerűen kézbesítették-e. A Portugál Köztársaság álláspontja az, hogy a 76/308 irányelv 12. cikkének (3) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy a megkeresett hatóság nem jogosult felülvizsgálni a megkereső hatóság által kibocsátott okirat érvényességét, amely már jogerős és végrehajtható, amikor a behajtás iránti kérelmet a megkeresett hatósághoz intézik.

15. A Görög Köztársaság mindkét kérdésre válaszolva úgy véli, hogy a hatékony bírói jogvédelem elvének tükrében, amely az állandó ítélkezési gyakorlat szerint a közösségi jog olyan általános jogelve, amely a tagállamok közös alkotmányos hagyományain nyugszik, és amelyet az emberi jogok és az alapvető szabadságok védelméről szóló európai egyezmény (EJEE) 6. és 13. cikke is tartalmaz, a 76/308 irányelv 12. cikkének (3) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy ha egy követelés végrehajtásával kapcsolatos intézkedéseket a megkeresett hatóság székhelye szerinti tagállam bírósága előtt támadnak meg, e bíróság az adott tagállam törvényeinek és rendeleteinek megfelelően jogosult felülvizsgálni, hogy a végrehajtható okiratot szabályszerűen kézbesítették-e, a megkeresett hatóság székhelye szerinti tagállam hivatalos nyelvén vagy hivatalos nyelveinek egyikén. A Lengyel Köztársaság megítélése szerint a 76/308 irányelv 12. cikkének (3) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy ha egy követelés behajtásával kapcsolatos intézkedéseket a megkeresett hatóság székhelye szerinti tagállam bíróságai előtt támadnak meg, e bíróságok nem jogosultak az adott tagállam törvényeinek

és rendeleteinek megfelelően felülvizsgálni, hogy a külföldi végrehajtható okirat végrehajtható-e, és azt a megkereső tagállam illetékes szerve szabályszerűen kézbesítette-e az adós részére.

határozatok e tagállamban bírósági felülvizsgálat tárgyát képezhetik.

B – *Értékelés*

16. A Bizottság úgy véli, hogy a 76/308 irányelv 12. cikkének (3) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy ha egy követelés végrehajtásával kapcsolatos intézkedéseket a megkeresett hatóság székhelye szerinti tagállam bírósága előtt támadnak meg, e bíróság nem jogosult felülvizsgálni, hogy a végrehajtható okirat végrehajtható-e, és azt szabályszerűen kézbesítették-e az adós részére. Ha azonban a megkeresett hatóság a 76/308 irányelv 5. cikke alapján vagy az érintett tagállamok közötti két- vagy többoldalú megállapodások alapján segítséget nyújtott a végrehajtható okiratról szóló értesítést illetően, akkor a megkeresett hatóság székhelye szerinti tagállam bírósága jogosult vizsgálni azt, hogy az értesítés az e tagállamban a hasonló okiratokról szóló értesítésre alkalmazandó rendelkezéseknek megfelelően történt-e. Hasonlóképpen, a 76/308 irányelv 8. cikkének (2) bekezdésével összhangban, amennyiben a végrehajtható okiratot olyan okiratban fogadták el, ismerték el vagy egészítették ki, illetve olyan okirattal helyettesítették, amely a megkeresett hatóság tagállamában lehetővé teszi a végrehajtást, az ilyen okiratok, illetve

17. A 76/308 irányelv kölcsönös segítségnyújtásra vonatkozó közös szabályokat állapít meg annak érdekében, hogy biztosítsa a többek között egyes lefölözésekből, vámokból és adókból eredő követelések behajtását.[3] E tekintetben a 76/308 irányelv a kölcsönös segítségnyújtás három olyan elkülönült formájáról rendelkezik, amelyet a megkeresett hatóság[4] főszabály szerint köteles a megkereső hatóság[5] nevében teljesíteni. A 76/308 irányelv 4. cikkével össz-

3 – Lásd a 76/308 irányelv 1. és 2. cikkét. A 76/308 irányelv elfogadását megelőzően nem volt lehetőség arra, hogy az egyik tagállam hatósága által kiállított okirat alapján a követeléseket egy másik tagállamban be lehessen hajtani. Az a tény, hogy a behajtásra vonatkozó nemzeti rendelkezéseket csak a nemzeti területen lehetett alkalmazni, a közös piac létrejöttének és működésének akadályát jelentette, és gátolta a Közösség szabályainak teljes mértékű és tisztességes alkalmazását, elősegítve ezáltal a csalást. Lásd a 76/308 irányelv (1)–(3) preambulumbekezdését.

4 – A 76/308 irányelv 3. cikke értelmében a „megkeresett hatóság” a tagállam azon illetékes hatósága, amelyhez a segítségnyújtás iránti megkeresést intézték.

5 – A 76/308 irányelv 3. cikke értelmében a „megkereső hatóság” a tagállam azon illetékes hatósága, amely valamely követeléssel kapcsolatban segítségnyújtás iránti megkereséssel él.

hangban a megkeresett hatóság a megkereső hatóság kérésére köteles minden olyan információt ez utóbbi rendelkezésére bocsátani, amelyre a követelések behajtásához szüksége van. A 76/308 irányelv 5. cikkével összhangban a megkeresett hatóság köteles értesíteni az adóst minden olyan, követelésre [6] vonatkozó okiratról, amely a megkereső tagállamból származik. [7] A megkeresett hatóság által történő értesítés tehát vonatkozhat követelésre és/vagy annak behajtására. [8] A 76/308 irányelv 6. cikkének megfelelően a megkeresett hatóság a megkereső hatóság kérésére köteles behajtani „azokat a követeléseket, amelyek a végrehajtásukat engedélyező okmány [helyesen: végrehajtható okirat] tárgyát képezik".

18. A 76/308 irányelv 7. cikke részletes szabályokat és követelményeket állapít meg a megkereső hatóság által a megkeresett hatóságnak címzett, követelés behajtása iránti kérelemre vonatkozóan. Emellett, a 76/308 irányelv 8. cikkének (1) bekezdése a nemzeti bánásmód szabályát írja elő a megkeresett tagállam számára a követelés behajtására vonatkozó végrehajtható okiratok [9] tekintetében. A követelés behajtására vonatkozó végrehajtható okiratot tehát a megkeresett tagállamnak közvetlenül el kell ismernie, és automatikusan ilyen okiratként kell kezelnie, [10] anélkül hogy ehhez külön eljárásra lenne szükség.

19. Egyértelmű tehát, amint azt a Bíróság az Elliniko Dimosio kontra Nikolaos Tsapalos és Konstantinos Diamantakis ügyben hozott ítéletében megállapította, hogy a 76/308 irányelv olyan eljárási szabályokat tartalmaz, amelyek a másik tagállamban keletkezett

6 – Amely a 76/308 irányelv hatálya alá tartozik.

7 – Az információk szerint a felperes részére az adómegállapítási határozatot 1999. augusztus 6-án a cseh pénzügyminisztérium kézbesítette a Cseh Köztársaság és a Németországi Szövetségi Köztársaság között létrejött, a vámigazgatások közötti kölcsönös segítségnyújtásról szóló, 1995. május 19-i megállapodás alapján. A szóban forgó megállapodás 7. cikke úgy rendelkezik, hogy „valamely fél vámigazgatásának kérésére a másik fél vámigazgatása az alkalmazandó jogszabályoknak megfelelően értesíti a címzettet a megkereső vámigazgatás bármely határozatáról és egyéb okiratáról (…)".

8 – A 76/308 irányelv 5. cikke ugyanis – álláspontom szerint – az okiratokról és határozatokról szóló értesítésre irányuló kölcsönös segítségnyújtás két különböző formájáról rendelkezik: egyrészt a magával a követeléssel kapcsolatos értesítésről, másrészt pedig a követelés behajtásával kapcsolatos értesítésről.

9 – Amelyek az említett irányelv hatálya alá tartoznak. Lásd a 2. cikket.

10 – „A 76/308 irányelv 8. cikkével összhangban, a követelések behajtására vonatkozó végrehajtható okiratokat jelenleg (az Európai Mezőgazdasági Orientációs és Garanciaalap finanszírozási rendszerének részét képező műveletekből, valamint a mezőgazdasági lefölözésekből és vámokból, illetve a hozzáadottérték-adókból és egyes jövedéki adókból eredő követelések behajtására irányuló kölcsönös jogsegélyről szóló 76/308/EGK irányelv módosításáról szóló, 2001. június 15-i 2001/44/EK tanácsi irányelv [HL 2001. L 175., 17. o.; magyar nyelvű különkiadás 2. fejezet, 12. kötet, 27. o.] hatálybalépése óta) főszabály szerint közvetlenül belföldi követelésre vonatkozó végrehajtható okiratként kell elismerni és automatikusan ilyenként kezelni, míg korábban ezeket az okiratokat olyan okiratban kellett elfogadni, elismerni, illetve olyan okirattal kellett kiegészíteni vagy helyettesíteni, amely engedélyezte ezen okiratoknak a megkeresett hatóság székhelye szerinti tagállam területén történő végrehajtását." Lásd a C-338/01. sz., Bizottság kontra Tanács ügyben hozott ítélet (EBHT 2004., I-4829. o.) 71. pontját. Lásd ugyanazon ítélet 75. pontját is. Lásd ugyanakkor a 76/308 irányelv 8. cikkének (2) bekezdését, amely szerint a tagállamok ezen irányelv 8. cikkének (1) bekezdése alóli és a nemzeti bánásmód elve alóli kivételről rendelkezhetnek. Úgy tűnik azonban, hogy a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő ügyben a 76/308 irányelv 8. cikkének (2) bekezdése nem releváns. A Cseh Köztársaság ugyanis a 76/308 irányelv átültetésekor nyilvánvalóan nem élt azzal a lehetőséggel, hogy az irányelv 8. cikkének (1) bekezdése alóli kivételt fogadjon el. Lásd a 2004. május 1-jén hatályba lépett és a 76/308 irányelvet a cseh jogba átültető, az egyes pénzügyi követelések behajtására irányuló nemzetközi segítségnyújtásról szóló 191/2004. Coll. sz. törvény 6. cikkének (1) bekezdését, amely előírja, hogy „[a]zt az okiratot, amely az illetékes hatóság székhelye szerinti államban a követelés behajtására irányuló végrehajtási végzésnek minősül, a behajtás iránti kérelem teljes példánya kézhezvételének napjától közvetlenül a Cseh Köztársaságban követelés behajtására irányuló végrehajtási végzésként kell elismerni".

bizonyos követeléstípusok elismerésére és végrehajtására vonatkoznak, azonban nem tartalmaz szabályokat e követeléstípusok keletkezésére és terjedelmére vonatkozóan. [11]

20. A kölcsönös segítségnyújtásra vonatkozó szabályok mellett a 76/308 irányelv arra vonatkozó szabályokat is tartalmaz, hogy mely tagállamban lehet keresetet indítani abban az esetben, ha az érintett személy a behajtási eljárás során a követelést és/vagy a követelésre vonatkozó végrehajtható okiratot vitatja, illetve ha a végrehajtási intézkedések megtámadásáról van szó. A 76/308 irányelv 12. cikke alapján a fórumválasztás attól függ, hogy a követelést és/vagy a követelésre vonatkozó végrehajtható okiratot, vagy pedig a végrehajtási intézkedéseket támadják-e meg. Így a 76/308 irányelv 12. cikkének (1) bekezdése szerint, amennyiben a behajtási eljárás során a követelést és/vagy a követelésre vonatkozó végrehajtható okiratot támadják meg, a keresetet a megkereső hatóság székhelyéül szolgáló tagállam illetékes szerve előtt kell megindítani. A 76/308 irányelv 12. cikkének (3) bekezdése értelmében, ha a megkeresett hatóság székhelye szerinti tagállamban hozott végrehajtási intézkedéseket támadják meg, a keresetet e tagállam illetékes szerve előtt kell megindítani. Ezenkívül a 76/308 irányelv 12. cikkének (2) bekezdése, annak érdekében, hogy az érintett számára a behajtási eljárás során a követelés és/vagy a követelésre vonatkozó végrehajtható okirat megtámadásához való jogot teljes mértékben biztosítsa, előírja, hogy a megkeresett hatóság, amint a követelést és/vagy a követelésre vonatkozó végrehajtható okiratot megtámadó keresetről értesítést kap, függessze fel a végrehajtási eljárást az ügyben a megkereső hatóság székhelye szerinti tagállamban illetékes szerv döntéséig. A végrehajtási eljárás felfüggesztésére vonatkozó kötelezettség ellenére, bizonyos körülmények között a megkereső hatóság kérheti a megkeresett hatóságtól a megtámadott követelés behajtását. Amennyiben a per kimenetele később kedvezően alakul az adós számára, a megkereső hatóság felelős a behajtott összegek visszatérítéséért, valamint az esetleges kártérítésért.

21. A keresetre vonatkozóan hatáskörrel rendelkező bíróság meghatározásával, valamint a bizonyos körülmények fennállása esetére a végrehajtási eljárás felfüggesztésére, továbbá a behajtott összegek és az esetleges kártérítés visszatérítésére vonatkozó kötelezettség előírásával a 76/308 irányelv 12. cikke voltaképpen a jogbiztonságot és az érintett személyek védelemhez való jogának védelmét kívánja garantálni. Ily módon, jóllehet az érintett személy számára kényelmesebb lehet például a lakóhelye szerinti tagállamban keresetet indítani, az a tény, hogy a 76/308 irányelv 12. cikkében szereplő joghatósági szabályok értelmében e személynek egy másik tagállamban kell a keresetet megindítania, nem fosztja meg őt az igazságszolgáltatáshoz való hozzáféréstől, és nem gyengíti indokolatlanul a védelemhez való jogát. Álláspontom szerint a fórumválasztás kiszámíthatóvá tétele révén a 76/308 irányelv 12. cikke

11 – A C-361/02. és C-362/02. sz. egyesített ügyekben 2004. július 1-jén hozott ítélet (EBHT 2004., I-6405. o.) 20. pontja.

éppen megerősíti a hatékony bírói jogvédelem elvét.

22. Ezért úgy vélem, hogy a 76/308 irányelv 12. cikke az ezen irányelv hatálya alá tartozó követelésekre, [12] illetve végrehajtási intézkedésekre vonatkozó keresetekre vonatkozóan hatáskörrel rendelkező fórumot meghatározó szabályok teljes harmonizációját valósítja meg.

23. Ahhoz, hogy meg tudjuk válaszolni a kérdést előterjesztő bíróság első kérdését, értelmeznünk kell a 76/308 irányelv 12. cikkének (1) bekezdésében szereplő „követelés[…] és/vagy a […] követelés végrehajtását engedélyező okmány[…][helyesen: a követelésre vonatkozó végrehajtható okirat […]]" kifejezéseket. Megítélésem szerint e kifejezések nem értelmezhetők a nemzeti polgári eljárásjogi szabályok szerint, hanem azokat önállóan kell értelmezni a 76/308 irányelv 12. cikkének egységes és kiszámítható alkalmazása érdekében. Ettől eltérő következtetés e kifejezések egymásnak ellentmondó értelmezését tenné lehetővé, csökkentve ezzel a fórumválasztás kiszámíthatóságát, holott a 76/308 irányelv 12. cikkének éppen e kiszámíthatóság a célja.

24. Véleményem szerint magából a 76/308 irányelv 12. cikke (1) bekezdésének megfogalmazásából egyértelműen kitűnik, hogy a „követelés[re] és/vagy […] követelés végrehajtását engedélyező okmány[ra] [helyesen: […] követelésre vonatkozó végrehajtható okirat [ra]]" vonatkozó keresetek magukban foglalják azon kereseteket, amelyek a követelésnek mind az érvényességével, mind a végrehajthatóságával kapcsolatosak. A 76/308 irányelv 12. cikkének (1) bekezdésében szereplő „végrehajtható okirat" olyan jogi aktust takar, amely az adóssal szemben végrehajtható, ez a helyzet pedig álláspontom szerint feltételezi, hogy a követelést az adóssal közölték. Amíg az adóssal szabályszerűen nem közlik a követelést, végrehajtási intézkedésekre nem kerülhet sor.

25. Ráadásul úgy vélem, a 76/308 irányelv céljait veszélyeztetné, ha a követelés érvényességére és végrehajthatóságára vonatkozóan a megkeresett tagállam illetékes szervei második felülvizsgálatot végezhetnének, mivel ez azzal járna, hogy a követelésnek mind a megkereső, mind a megkeresett tagállam jogával összhangban kellene lennie, miközben ezen irányelv 8. cikkének (1) bekezdése éppen ennek elkerülését célozza. [13]

12 – És/vagy az e követelésekre vonatkozó végrehajtható okiratokra.

13 – A nemzeti bánásmód szabálya alól a 76/308 irányelv 8. cikkének (2) bekezdésében biztosított kivétel ellenére, e rendelkezés azt nem engedi meg a megkeresett tagállam hatóságai számára, hogy megkérdőjelezzék a követelés behajtására vonatkozó végrehajtható okirat érvényességét vagy végrehajthatóságát, pusztán az okirat e szervek általi elismerését írja elő, és nem változtatja meg az ezen irányelv 12. cikkében foglalt joghatósági szabályokat. Lásd e tekintetben a 76/308 irányelv 8. cikke (2) bekezdésének harmadik albekezdését. Megjegyzendő, hogy a 76/308 irányelv 8. cikke (2) bekezdésének harmadik albekezdése az elismerési eljárásra mint „alakiságokra" utal. Lásd továbbá az egyes lefölözésekből, vámokból, adókból és egyéb intézkedésekből eredő követelések behajtására irányuló kölcsönös segítségnyújtásról szóló 76/308/EGK tanácsi irányelv egyes rendelkezéseinek végrehajtására vonatkozó részletes szabályok megállapításáról szóló, 2002. december 9-i 2002/94/EK bizottsági irányelv (HL 2002. L 337., 41. o.; magyar nyelvű különkiadás 2. fejezet, 12. kötet, 299. o.) 11. cikkének (1) bekezdését, amely úgy rendelkezik, hogy „[a] megkeresett hatóság semmilyen esetben sem vitatja annak az okmánynak [helyesen: okiratnak] vagy határozatnak az érvényességét, amelyről értesítést kérnek".

26. A 76/308 irányelv 12. cikkében megállapított joghatósági szabályok alapján tehát egyértelmű, hogy a jelen ügy tárgyát képező adómegállapítási határozat és annak 1999-ben történt kézbesítése a megkereső hatóság székhelye szerinti tagállam illetékes szerve előtt támadható meg, nevezetesen a Németországi Szövetségi Köztársaságban illetékes szerv előtt. Amikor a felperes azt állítja, hogy az adómegállapítási határozatban őt nem kellőképpen azonosították, valamint, hogy a határozatot részére 1999-ben nem szabályszerűen kézbesítették, gyakorlatilag magának az adómegállapítási határozatnak vitatja mind az érvényességét, mind a végrehajthatóságát.

27. A 76/308 irányelv 12. cikkének (1) bekezdésében foglaltak szerint tehát a felperesnek a Németországi Szövetségi Köztársaságban illetékes szerv előtt kell keresetet indítania az adómegállapítási határozat érvényessége és végrehajthatósága tárgyában. Az a tény, hogy az adómegállapítási határozatról szóló értesítést a német hatóság általi megkeresés alapján, a német hatóság nevében a cseh hatóság végezte, megítélésem szerint nem változtat az ezen irányelv 12. cikkében megállapított egyértelmű joghatósági szabályokon. E joghatósági szabályok nem változnak attól a puszta ténytől, hogy valamely tagállam kérésre, többek között információk közlése vagy okiratokról szóló értesítés révén gyakorlati segítséget nyújtott egy másik tagállamnak. [14]

28. Ezért úgy ítélem meg, hogy a 76/308 irányelv 12. cikkének (3) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy ha végrehajtási intézkedéseket a megkeresett hatóság székhelye szerinti tagállam bírósága előtt támadnak meg, e bíróság nem jogosult felülvizsgálni, hogy a végrehajtható okirat végrehajtható-e, valamint hogy ezen okirat adós részére történő kézbesítése jogszerű volt-e.

VI – A második kérdés

29. Második kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság azt kívánja megtudni, hogy az adómegállapítási határozatnak a felperes részére

14 – Úgy vélem, a 76/308 irányelv 4–6. cikke a tagállamok megfelelő hatóságai számára lehetővé teszi, hogy egy másik tagállam megfelelő hatóságaitól bizonyos információk közlését, okiratokról és határozatokról értesítés küldését, valamint követelések behajtását kérjék. Álláspontom szerint a 76/308 irányelv 4–6. cikke nem teszi kötelezővé ilyen segítség kérését. Az egyes tagállamoknak maguknak kell megítélniük, szükségük van-e másik tagállam ilyen segítségére. Lásd analógia útján a C-184/05. sz. Twoh International ügyben hozott ítélet (EBHT 2007., I-7897. o.) 32. pontját, amely ítélet többek között a tagállamok illetékes hatóságainak a közvetlen adóztatás területén történő kölcsönös segítségnyújtásáról szóló, 1977. december 19-i 77/799/EGK tanácsi irányelv (HL 1977. L 336., 15. o.; magyar nyelvű különkiadás 9. fejezet 1. kötet 63. o.) 2. cikkének (1) bekezdésével volt kapcsolatos. Ismételten megjegyezném, hogy az adómegállapítási határozatról szóló értesítés megküldése nem a 76/308 irányelv 5. cikke alapján történt.

német nyelven történő kézbesítése, amely nyelvet a felperes nem érti, és amely ráadásul nem hivatalos nyelve a Cseh Köztársaságnak, olyan hibának minősül-e, amelyre tekintettel a kérdéses határozat végrehajtása megtagadható.

30. Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint, a Bíróság és a nemzeti bíróságok közötti, az EK 234. cikk szerinti együttműködés keretében kizárólag az ügyben eljáró és határozathozatalra hivatott nemzeti bíróság hatáskörébe tartozik annak megítélése, hogy – tekintettel az ügy különleges jellemzőire – ítélete meghozatalához szükségesnek tartja-e az előzetes döntéshozatalt, és ha igen, a Bíróságnak feltett kérdései relevánsak-e. Következésképpen, amennyiben az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések a közösségi jog értelmezésére vonatkoznak, a Bíróság – főszabály szerint – köteles határozatot hozni. [15]

31. A Bíróság azonban azt is kimondta, hogy kivételes esetekben saját hatáskörének megállapítása céljából meg kell vizsgálnia azokat a körülményeket, amelyek mellett a nemzeti bíróság hozzá fordult. Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint csak akkor utasítható el a határozathozatal a nemzeti bíróság által előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésről, ha a közösségi jog kért értelmezése nyilvánvalóan nem áll kapcsolatban az alapjogvita tényeivel vagy tárgyával, ha a probléma hipotetikus, vagy ha nem állnak a Bíróság rendelkezésére azon ténybeli és jogi körülmények, amelyek ahhoz szükségesek, hogy a feltett kérdésekre hasznos módon válaszolhasson. [16]

32. Álláspontom szerint az a kérdés, hogy a felperes részére kézbesíteni kell-e az adómegállapítási határozat fordítását, e határozat végrehajthatóságát érintő kérdés, amelyet a megkereső hatóság székhelye szerinti tagállam illetékes szervének – jelen esetben a Németországi Szövetségi Köztársaságban illetékes szervnek – kell vizsgálnia. Ezért a 76/308 irányelv 12. cikkének (1) bekezdése alapján úgy vélem, hogy a kérdést előterjesztő bíróság nem minősül az adómegállapítási határozat végrehajthatóságának felülvizsgálatára illetékes szervnek, valamint hogy az e bíróság által előterjesztett második kérdés hipotetikus, és ezért nyilvánvalóan elfogadhatatlan.

15 – A C-145/03. sz. Keller-ügyben hozott ítélet (EBHT 2005., I-2529. o.) 33. pontja és a C-119/05. sz. Lucchini-ügyben hozott ítélet (EBHT 2007., I-6199. o.) 43. pontja.

16 – A C-379/98. sz. PreussenElektra-ügyben hozott ítélet (EBHT 2001., I-2099. o.) 39. pontja, a C-390/99. sz. Canal Satélite Digital ügyben hozott ítélet (EBHT 2002., I-607. o.) 19. pontja, valamint a C-11/07. sz., Eckelkamp és társai ügyben hozott ítélet (EBHT 2008., I-6845. o.) 28. pontja.

VII – Végkövetkeztetések

33. A fentiek alapján, álláspontom szerint a Bíróság elé terjesztett első kérdést az alábbiak szerint kell megválaszolni:

Az egyes lefölözésekből, vámokból, adókból és egyéb intézkedésekből eredő követelések behajtására irányuló kölcsönös segítségnyújtásról szóló, 1976. március 15-i (módosított) 76/308/EGK tanácsi irányelv 12. cikkének (3) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy ha végrehajtási intézkedéseket a megkeresett hatóság székhelye szerinti tagállam bírósága előtt támadnak meg, e bíróság nem jogosult felülvizsgálni, hogy a végrehajtható okirat végrehajtható-e, valamint hogy ezen okirat adós részére történő kézbesítése jogszerű volt-e.